

16 4

AMERIKA ESPERANTISTO

DECEMBER, 1914-JANUARY, 1915

For Peace and Esperanto!

The Poster Stamp as an advertising medium! For the propaganda of both Peace and "Nia afero" every friend of these two movements should use these stamps in business and social correspondence.

Printed in colors as shown by this adv., neatly perforated, and on gummed paper, issued for YOUR benefit at the following prices:

1 sheet, 24 stamps, 15c.   6 sheets, 144 stamps, 60c.
12 sheets, 288 stamps, \$1.00

THE ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA
Newton Centre, Mass.

TEXT-BOOKS AND DICTIONARIES

ENGLISH

AMERICAN ESPERANTO BOOK,

Baker, paper 50c, cloth \$1.00.

Contains the original international rules, with translation; the 42 standard exercises by Zamenhof, with notes and full vocabularies.

Complete Grammar of Esperanto, Kellerman, cloth \$1.25.

The most scholarly text-book, with clear concise explanations of all grammatical points, 60 graded reading lessons, 38 graded exercises for translation, and excellent vocabularies, general and special.

Esperanto at a Glance, Privat, 15c.

La Esperanta Kunulo, Wood, 25c.

Esperanto Manual, Jones, 35c.

Grammar and Commentary, Cox, cloth 75c.

Introduction to Esperanto, Baker, 5c, dozen 50c.

Pictorial Esperanto Course (Cart), Mann, 35c.

Primer of Esperanto, O'Connor, 10c.

Students' Complete Text - Book, O'Connor, cloth 50c.

Traveller's Esperanto Manual of Conversation, O'Connor, 17c.

Dictionaries

English-Esperanto, Rhodes, 600 pages, cloth, \$2.00.

English-Esperanto, Hayes and O'Connor, boards 50c.

Handy Pocket Vocabulary, O'Connor, 10c.

English-Esperanto and Esperanto-English. Esperanto-English, Millidge, 486 pages, \$1.50.

A most complete work, containing full and accurate definitions, explanations, synonyms and examples.

ESPERANTO

Ekzercaro, Zamenhof, 35c.

Exercises from the Fundamento de Esperanto.

Esperanta Sintakso, Fructier, 45c.

Tutmonda Lernolibro, Marechal, 33c.

Ekzercoj de Aplikado, Beaufort, 28c.

Fundamento de Esperanto, Dr. Zamenhof, 96 pages, 50c, cloth, 70c.

Contains important preface by Dr. Zamenhof, the fundamental grammar of the language, the "Ekzercaro," and the "Universala Vortaro," with explanations in English, French, German, Russian and Polish.

Kursa Lernolibro, Privat, 18c.

Excellent for class work.

Kurso Tutmonda, Gasse, 25c.

Dictionaries

Anatomia Vortaro, Medicina Esperantista Grupo, 76 pages, 45c.

Esperanto, Latin, English and French anatomical terminology.

Du Mil Novaj Vortoj, Boulet, 45c.

Contains two thousand words from the works of Dr. Zamenhof, which are not found in the Universala Vortaro.

Enciklopedia Vortareto Esperanta, Verax, cloth \$1.50.

An excellent dictionary of technical terms with definitions in Esperanto, and French equivalents added.

Matematika Terminaro kaj Krestomatio, Bricard, 59 pages, 22c.

Terminology necessary in arithmetic, algebra, geometry, etc.

Naŭlingva Etimologia Leksikono de la Lingvo Esperanto, Bastien, 247 pages, 90c.

Plena Vortaro, Esperanto-Esperanta kaj Esperanto-Franca, Boirac, 2 vols. and supplement, \$2.50.

Universala Vortaro de la Lingvo Esperanto, Zamenhof, 30c.

The original vocabulary of the language with translations in French, English, German, Russian and Polish.

Unua Oficiala Aldono al la Universala Vortaro, 15c.

First list of words officialized for addition to the original Esperanto vocabulary.

Vortaro de Esperanto, Kabe, cloth \$1.20.

A standard and valuable book.

FOREIGN TEXT-BOOKS AND DICTIONARIES

Prices on Text-Books, etc., in any language will be furnished on request.

PROSE

Any book not here listed will be imported, if possible, on request.

Aladin aŭ la Mirinda Lampo, Cox, 60 pages, 18c.

Ali Baba kaj la 40 Rabistoj, Cox, 14c.

Alicio en Mirlando (Carroll), Kearney, 35c.

Antaŭen Kun Kredo, 205 pages, 80c.

A good collection of short stories, from Pola Esperantisto for 1911.

Aventuroj de la Kalifo Harun Al-raŝid, Cox, 32 pages, 15c.

Batalo de L'Vivo (Dickens), Zamenhof, 33c, cloth 65c.

Bildolibro Sen Bildoj (Anderson), Lederer, 35 pages, cloth 33c.

Series of fairy tales translated from the Danish.

Blinda Rozo (Conscience), Van Melkebeke, 52 pages, 30c.

Translation of a story from the Flemish.

La Blonda Ekberto (Tieck), Fischer, 30 pages, 20c.

A fairy tale from the German.

La Bruna Lilio, Col. J. C. Cooper, 8 pages, 6c.

An original fairy story by an American samideano.

(To be continued)

FAVORITE POPULAR MAGAZINES

AT SPECIAL RATES TO OUR SUBSCRIBERS ! ! ! !

Have you carefully examined the catalog sent you showing our SPECIAL OFFERS?

Have you requested our quotations on your Favorite Magazines?

WE GUARANTEE

Best Service !

Best Prices !

OBEY THAT IMPULSE

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.
WEST NEWTON, MASS.

ALL ESPERANTO CLASSES
NEED A GOOD READING BOOK

PRINCO VANC'

(Translated by Herbert Harris)

THE BEST YET!

Testimonials from Clubs and Individuals throughout the country praise the interesting story and careful, accurate Esperanto.

Have YOU a copy?

Heavy Green Art Paper, **35c**   Green Cloth, gold stamped, **75c**

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.
WEST NEWTON, MASS.

The Whole of Esperanto

(American Edition)

For every one distributed a New Convert to The Cause!

An Inexpensive, Comprehensive Propagandilo which should be carried by every Esperantist.

ARE YOU SUPPLIED?

5c a copy

10 for 25c

50 for \$1.00

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.
WEST NEWTON, MASS.

Amerika Esperantisto

American Esperantist

Entered as second-class matter May 15, 1913, at the Postoffice at West Newton Station, Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Published Monthly by

THE AMERICAN ESPERANTIST COMPANY (Inc.)

WEST NEWTON, MASS.

ONE DOLLAR A YEAR   Eksterlande \$1.25 (Sm. 2.50)   SINGLE COPY TEN CENTS

Mallongaj verkoj, tradukaĵoj kaj novaĵoj ĉiam prefere akceptitaj. Oni ne resendas neakceptitajn manuskriptojn, se la sendinto ne kune sendis la resendpagon. La Redakcio konservas por si la rajton korekti manuskriptojn laŭbezone.

Oni donos la preferon al manuskriptoj skribitaj skribmaŝine.

VOL. 16

DECEMBER, 1914-JANUARY, 1915

NO. 4

A CONFIDENTIAL NEW YEAR'S CHAT

We have come to look upon a very innocent and very little-clothed cherub as the conventional personification of the New Year. It is extremely fitting that a pair of cherubs, hand in hand, should stand for the Association and the Company as we start out into the unknown 1915. As to worldly goods we have just about as much as the cherubs but we have our robust constitutions and, we hope, the good wishes of our friends. Before the end of the year we hope to have **earned** some clothes by proving that their confidence in us has not been misplaced.

The Association and the Company remain just as distinct as they ever have been; each has its own board of management and its own treasury; the only difference will be that in the place of a number of individual

stockholders the Association will in its own right own and control a majority of the stock of the Company which will be used for the benefit of its members as a whole.

Just as far as possible we shall avoid the too frequent mention of dollars and cents. If the members of the Association will do their share we shall be able to make our own way. If the ordinary members will renew promptly and if those in the past who have been Sustaining and Special Members will continue their support the Association will do as it has done for the past year, pay all bills **spot cash** and reach the end of the year with a balance, — not enough of a balance to make it necessary to put the treasurer under ten-thousand-dollar bonds, but a **balance**.

We hope during the coming year to be able to do something more general and more definite in the way of propaganda publication. The hundred dollars a month that was once thought to be a fair compensation for a Secretary of the Association would look good as a contribution to our general treasury and would do much to help our work. Where is it?

One of the most devoted and loyal members of the Association recently dropped in to the office of the Company to buy some books. He remarked that he hated to pay the difference between our prices and those given by some of the foreign offices. Do you feel that way too? He changed his opinion after we explained to him that we have on our shelves a stock of books to the value of something over \$1500., for many of which there is a limited demand, and which can be turned over into the cash investment which they represent only gradually. We explained to him that it costs a good deal to import these books and that every order filled by us requires expense in the way of wrapping, addressing and recording, also that under present postal rates the transportation of these books to the purchaser who is at all remote from the Central Office adds considerably to the expense and that in the end the profit to the Company is as little or less than to the foreign concern whose expenses for labor and postage are less than our own.

There must be somebody in our office all the time; we must have the services of a bookkeeper; we must have someone to answer our correspondence, look after our files, and do the thousand and one little things which **must** be done in any well-regulated business office. **All** this expense must come from the comparatively small profits on our sale of books, those same profits being also obliged to help support the magazine. Most of our sales are for small amounts and it takes just as much time to attend to the detail work of a thirty-five cent order as of one amounting to ten dollars,—oftentimes more, for frequently the thirty-five cent purchaser is apt to be more exacting than the one for a larger amount.

We want **all** your business during the coming year and we will do our best to please you and serve you promptly. We will supply you with any Esperanto book on the market, either directly from stock or we will get it for you with as little delay as possible.

Present war conditions have caused the suspension of most of the foreign magazines and have rendered it difficult to get some of the books but we certainly can do as well for you as you could do for yourself,—possibly better.

The magazine situation was explained to you last month. We will issue it promptly on the first day of each month. Its size and the value of its contents will be in your own hands. It will have too much Esperanto for some of you and too little for others. It must be first of all a news and propaganda publication with as much of literary matter as material furnished and support will warrant. It goes alike to the expert Esperantist, the beginner and the one whom we hope to interest in Esperanto, but who knows almost nothing of the language. We shall try and have something for all these. If the particular class in which you find yourself seems to be neglected in any particular issue look it over and see what there is for the other two. Don't forget the forty-page magazine we can give you when we have five thousand subscribers. There will be English enough in that for one class of subscribers and Esperanto enough for the other. We can reach this number in a short time if every subscriber will bring us in one more.

The matter of correspondence in our office is one of our problems of time and expense. There are from ten to forty letters to be dictated and mailed **every** working day. We are always glad to hear from our members and subscribers on any subject where we can help them or where they can help us. Occasionally we get a letter that makes our blood boil,—but only occasionally. We are debating the publication in this issue of one such letter from a man who uses his time in writing, and ours in reading, a letter which is worthy of

neither the writing nor reading, accusing us of falsifying our reports of the Chicago Congress, criticising our management of our sales-table at that congress where forsooth the overworked officer in charge was absent at the minute when he wished to buy something and the substitute was unable to give him the price of a certain book. He also complains sarcastically concerning the non-appearance of a foreign magazine subscribed for through this office, but at present suspended on account of the war, demanding his money back or that it be credited to him as subscription to "Amerika Esperantisto." (The former has been cheerfully done.) He designates himself in one part of his letter as a "loyal Esperantist".

Within the same twenty-four hours comes another from a resident of the same state, concerning the non-appearance of **two** magazines instead of one; expressing sympathy for the annoyance which this must cause **us** and telling us to hold the money paid to his credit until such a time as normal conditions abroad are restored and publications resumed, adding—"At the Chicago Convention I received a small insight into the noble work you are carrying forward under the most discouraging of circumstances, and I wonder whether your office does not possess some of

the blood of General Grant, who never knew when he was whipped. Your noble fidelity to the Green Star cannot help but be a great inspiration to us weaker brethren who are scattered on the outskirts of 'Esperantujo'."***

Which of these letters is more likely to be helpful to the writer and to us? If we had **one** copy of the magazine in question which one of the two writers would be likely to get it?

According to all records at hand the "loyal Esperantist" is not even a member of the Association, nor do we find him among those supporting us in the present plans we are working out. The other has been a Special Member for several years; was a congress member and has sent us a generous subscription toward the rearrangement of Company affairs. We should like very much to publish both letters entire but we fear that we should flatter the wrong man by so doing and annoy the modesty of the one whom we consider as really "loyal."

If things go wrong help us by letting us know but if you must write a nasty letter to relieve your own feelings, keep it overnight, read it to yourself in the morning, burn it and then write a decent business letter and we will give all possible attention to any trouble which annoys us as much as it possibly can annoy you.

KRONIKO NORDAMERIKA

Portland, Me. La "Portland Advertising Men's League" invitis S-ro E. S. Payson, Prezidanto de la N.E.E.A. paroladi al ili pri Esperanto kaj ĝia uzado kaj neceseco en komerca vivo. S-ro Payson per lia kutime elokventa kaj interesa maniero impresis al la inteligenta kaj kapabla aŭdantaro, la necescon de la internacia lingvo en fremda negocado, kaj ankaŭ petis ke ili enmetu tian valoran ilon en la manojn de la junuloj. La ĉeestantaro unuanime voĉdonis ke Esperanto devus esti enkondukita en la publikajn lernejojn. Sekvis S-ro E. H. McDonald, patro de unu el niaj plej agemaj S.E.L. laborantoj, kiu elmontris la utilecon al komercistoj por havi komercrilatojn kun Esperantistoj en fremdaj landoj.

Rezulte de recenzo de "Princo

Vanc'" kiu aperis en Portland'a tag-jurnalo, la Centra Oficejo jam ricevis kelkajn informpetojn de ne-esperantistoj kiuj deziras lerni pli multe pri la internacia lingvo.

Boston, Mass. Dum Decembra kunveno de la Bostona Esperanta Societo, la agemaj Bostonanoj bonvenigis inter ili tri eksterlandulojn, — du rusojn kaj germanon. Spite de naciaj malpacigoj, en la atmosfero de internacia paco, tiel bone provizata de Esperantaj grupoj, ĉi tiaj estis forgesitaj. La tri gastoj priparolis nacilingve kaj tradukis Esperanten en plej interesa maniero.

Je preskaŭ ĉiu kunveno la Societo ĝuas gastojn alilokajn — multfoje fremdulojn kiuj ne povas paroli la anglan lingvon.

En la Medford Altlernejo (apud Bostono) S-ro W. B. James, gvidas kurson Esperantan ĉiulunde. D-ro D. O. S. Lowell, Estro de la "Roxbury Latin School" instruas al klaso en la lernejo ĉiujaŭde, je la 1.30a horo. Li havas 12 lernantojn.

New York, N. Y. En la "Manhattan" kvartalo de la urbo, Prof. A. Christen parolis antaŭ aŭdantaro de 250, ĉe la "Labor Lyceum," pri Esperanto kaj Paco. Oni poste organizis grupon da 25 anoj, kiuj kunvenas ĉe la "Lyceum."

Pro la agemeco de S-roj Corson kaj Silbernink, kurso estas organizita en la "Washington Irving" Altlernejo. F-ino Cora Butler estas la instruistino, kaj havas 30 lernantojn sub sia zorgo.

En alia parto de la urbo, nova klubo starigas — la Bronx Esperanta Societo. 25 anoj jam aliĝis, kaj elektis la jenajn oficistojn: S-ro M. Galle, Prez.; L. C. Dikeman, Vic-Prez.; C. C. Coigne, Sek. Kursojn oni baldaŭ komencigos ĉe la "Morris" Altlernejo, gvidatajn de S-ro Coigne. Du gravaj gazetoj ĉi tie en la urbo aperigis favorajn artikolojn pri la grupo.

Philadelphia, Pa. La ĉi tiea Esperanta Societo organizis kurson por komencantoj ĉe la "Stephen Girard Building." La societo havas festenon ĉiunmonate ĉe la Windsor Hotelo kaj ĉiam bonvenas vizitantojn amikojn.

Cincinnati, Ohio. La Cincinnati Societo ankoraŭ atingas pli grandan antaŭon, — je lasta kunveno nombrante dudektri ĉeestantojn.* La Societo kondukas unikajn metodojn por propagandi la aferon, unu estas interesa flugfolio por disdonado, anoncanta pri kursoj, kaj donanta kelkajn gravajn faktojn rilate al la internacia lingvo kaj ĝia rolo en mondaferoj.

Worcester, Mass. La subjekto de Esperanto ricevis multe da reklamado en ĉi tiu urbo dum la pasinta monato, — tre valora reklamado donita de la tagjurnaloj de la urbo. S-ro J. C. Pellett kiu ĵus revenis el Francujo rakontis al raportistoj pri siaj spertoj en la mezo de la konflikto, kaj inter aliaj gravaj faktoj koncerne nian movadon laŭdis la uzadon de Esperanto en la laboro de la Ruĝa Kruco. Li ankaŭ donis multajn interesajn kaj kortuŝajn epizodojn okazintajn dum sia vojaĝo tra Belgujo kaj Francujo.

Lincoln, Nebr. Ree Esperanto ricevis bonegan lokon je Kristancelada Kunveno. Pastro C. P. Lang sciigis nin pri la sukceso atingita je la ŝtata kunveno kondukita en ĉi tiu urbo.

Kun S-roj A. G. Wilson kaj R. G. Hulburt kiel helpantoj, li aranĝis ekspozicion, montrante Esperantajn poŝtkartojn el ĉiuj partoj de la mondo, 70 ekzemplerojn de Esperantaj gazetoj, kaj multajn naciajn flagojn, kun la verda standardo meze de ĉiuj. La ekspozicia loko estis ĉiam okupata dum la tuta kunveno kaj longa listo de surskriboj atestas pri multaj kiuj montris sian simpatian en la laboro. Dimanĉon matene oni paroladis pri la lingvo mem kaj tiam kondukis la diservon esperante. La estroj de la Kristancelada Laboro en la Ŝtato esprimas sin multe plaĉataj pri la afero, kaj oni povas esperi ke la Pastro kaj liaj helpantoj ricevos venonte pli multe da subtenadon de ili.

Omaha, Nebr. En la "Omaha World Herald," oni presigis leteron "La Vojo al Paco," verkitan de S-ro R. J. Honomichl de ĉi tiu urbo. Ĝi pritraktis la lingvon internacian kiel la rimedon al mondpaco.

Parsons, W. Va. S-ro Clyde Kennedy, la energia sekretario de la Studenta Esperanta Ligo, sciigis nin ke ĉi tie oni ĵus organizis Esperantan grupon enhavantan dek anojn. Ĉiuj estas altlernejaj studentoj kaj instruistoj.

Kansas City, Mo. Post epoko de dormado, ni nun esperas havi ageman Esperantan kolonion ĉi tie. S-ro H. H. Pratley transloĝis el St. Louis, kaj tuj komencis propagandi por la afero. Kun estro pri Instruado en la Y.M.C.A. li jam aranĝis por paroladi ĉiusemajne pri diversaj aspektoj de la movado, kaj oni ankaŭ donis klasĉambron al li por uzado dum li kondukas kurson.

Patrino:- (dum matenmanĝo) "Georgo, vi devus uzi vian buŝtukon ĉe la tablo."

Georgo:- "Mi estas uzanta ĝin, panjo. Mi havas la hundon lignita al la tablokruro per ĝi."

"Boy's Life,"

trad. J.M.C., Jr.

Viro mortvundiĝis. Lia edzino kaj la kuracisto estis farantaj ĉion laŭ homa povo por rekonscii lin. Lia kondiĉo ŝajnis malespera. La kuracisto aŭskultis por la korbato, sed ne povis aŭdi ĝin, kaj diris: "Senutile, Sinjorino, li estas morta." Ĵus tiam la viro malfermis la okulojn kaj malforte murmuris: "Ne tute, Doktoro," je kio la edzino ekdiris: "Silentul! Johano, la kuracisto ja scias."

Trad. J.M.C., Jr.

WORLD GLEANINGS

Russia. New classes and activities on the part of the older groups are reported throughout the empire. The annual meeting of the Moskva Studenta Grupo was presided over by Prof. R. Brandt who related details about his trip to the "Deka", discussed the present situation in Europe, and urged all to an increase of fervor and activity for the cause in the belief that the doctrine of Zamenhof will eventually conquer.

Bombs from German aviators have been thrown into the street Dzika, (Warsaw) near the house in which Dr. Zamenhof is living.

From the Russian "Ondo de Esperanto" we learn of many Russian samideanoj "among the missing." Among these, familiar to many in this country through Esperanto correspondence, we find the name of M. Stabrovskij, well-known Esperantist writer, and member of the Vilna Esperanto Society, and also that of Vl. Ivanov, 18 years old, a volunteer from the same group.

England. The British Esperanto Association has voted a fund for a most worthy and timely help to the work

of the Red Cross. One of the most urgent needs in the humane work of this organization is for Motor Coffee stalls, to supply hot drinks to the wounded. If sufficient funds cannot be obtained by the B.E.A. to donate one of these to the work, it is proposed to present instead a motor ambulance. Whichever vehicle is secured will bear the Green Star, and our "Verda Standardo" will be carried. A brass plate will be affixed announcing the origin of the gift. Contributions for the fund should be sent Mr. Bertram Chatterton, Hon. Treas. at the British Esperanto Association.

Mr. Paul Blaise continues his lectures for the Belgian Relief Fund, with increasing success. At the meeting arranged for him in Nottingham, a huge local audience was present and in addition some 300 Belgian refugees at present guests of the city.

Mr. Blaise likewise gave his graphic and interesting account of the unhappy Belgian affair before a large audience in Worcester, under the presidency of the Mayor. At this meeting £18 was raised for the Relief fund.

STELO DE LA PACO

DE H. I. KEYES

Ho antaŭiru, gvida stelo,
Al vi sin turnas mil okuloj;
Vi lumo estas sur ĉielo
Mallumigita de nebuloj.
Vekas sin tra tuta tero
Forta sento de l'espero;
Krio kreskas en aero:
"Vin, ho stelo, sekvas ni!"

Ho paca stelo, nia mondo,
Tro suferanta je doloro,
Prirevas vin, dum bataltondro
Forpelas ĝojon for de l'koro.
Vidu! tra l'kurten' ĉiela,
Dolĉa brilo lume bela
Jam pri vi, ho stelo hela,
Antaŭsignas al la mond'!

Post longa provo — venko plena!
Jen marŝas kun kantado brava
Al sia glora celo bena
Homaro tuta kaj senglava!
Jen La Paco sur la trono!
Brilas sur la reĝa krono
Verda stel' kun blanka fono...
Stelo, longe brilu vi!

THE ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA

Central Office, Newton Centre, Mass.

C. H. Fessenden, Sec.

 DIRECTORY

President

J. D. HAILMAN
310 So. Lang Ave.
Pittsburgh, Pa

Vice President

DR. B. K. SIMONEK
1669 Blue Island Ave.
Chicago, Ill.

Secretary-Treasurer

DR. C. H. FESSENDEN
Newton Centre, Mass.

Chairmen of Committees

Publications

ERNEST F. DOW
West Newton, Mass.

Examinations

HERBERT HARRIS
10 Henry St.
Portland, Me.

Propaganda

WM. H. HUSE
97 Mammoth Road
Manchester, N. H.

Special Propaganda Fund

REV. J. H. FAZEL
724 Taylor St.,
Topeka, Kans.

Educational Director
PAUL M. SCHUYLER
Pickford, Mich.

 NIA ESPERO

Another year begins and it is a year of hope and high expectation for E.A. N.A. The brief campaign for control of our magazine, "Amerika Esperantisto", has come to a brilliant conclusion and the Association now has its own mouthpiece. The instant response of the members of E.A.N.A. to the needs of the situation when presented to them shows there is no lack of vital force in the organization and that we are ready to meet even an emergency call without difficulty.

The strength and spirit shown in this matter enables us to face the New Year with confidence and as our organization is better effected and we are being drawn into closer relations by the working out of plans now under way, we have every hope of seeing important advances made along our whole line.

We have many oportunities—the war in Europe lays upon us the duty of keeping the Esperanto flame alight, here where almost alone, peace reigns and if we will, we can by earnest and harmonious endeavor now, kindle a blaze which will run round the world in victory for "nia afero," helping to

make future wars impossible, when once this war is done.

As we exchange our New Year's greetings, shall we not also pledge ourselves to give our best efforts for the Association's work, knowing that by so doing we shall be able, when the dawn of still another year is come, to occupy points of vantage today unknown.

J. D. Hailman,
President, E.A.N.A.

 LITTLE HELPS

Since our appeal for contributions we have received as much in sums of from 50 cents to \$2.00 as we have received in the aggregate of larger single amounts. The successful accomplishment of our purpose is due to the small rather than to the large donors and we feel deeply a sense of gratitude to those who have shared their little with us so generously. We hope that they may be sufficiently rewarded by the assurance that they have made possible the meeting and

passing of an important crisis in our affairs. We are still short of the desired amount but every mail is bringing us something additional and the end is in sight.

Charity is apt to take away the self-respect and the effort to do for one's self on the part of the recipient.

For two years or more one of our larger societies was housed in style by hundred dollar contributions from a few of its members. It grew and flourished to a certain extent but there was a decided lack of general interest and it was at the point of stagnation. Business conditions made it impossible for the former liberal donors to continue their large subscriptions; there was a "get together" meeting of the members at which the entire necessary sum was collected or pledged in comparatively small amounts and in the place of general apathy there is now one of the most wide-awake societies in Usono with more interest in its work and larger classes than it has ever had since the early days when everybody took up Esperanto for a limited time. The same is true of our Association. The more who help, the greater the interest of all. Don't let this deter anyone from surprising us with ten or a hundred dollars. We can use it, and use it right we trust. Meanwhile, a hundred one-dollar contributions are as big as one one-hundred dollar gift and it means a hundred times as much interest. Cooperation is the aim of our Association and is proving to be its life blood.

ASSOCIATION NOTES

Mr. Herbert Harris, Chairman of the Examination Committee, announces the appointment of the following to complete the committee:

John M. Clifford, Jr., Pittsburgh, Pa.
V. C. Dibble, Jr., Charleston, S. C.
Paul M. Schuyler, Pickford, Mich.
Prof. Jas. Underhill, Idaho Springs, Colo.

Sustaining Members

Sustaining Membership consists of the payment of \$10. per year for the maintenance and use of the Central Office in its propaganda of the International Language.

Sustaining Members so far enrolled for the present fiscal year are:

Dr. H. W. Yemans, Manila, P. I.
Dr. J. W. Snider, Newcastle, Ohio.

Special Members

(cont. from last issue)

Miss Delia C. Condon, Washington, D. C.
A. Mayer, Washington, D. C.
Richard Carter, Vancouver, B. C.

OUR NEW STAMPS

Through the kindness of our very-much-alive samideano, Rev. J. H. Fazel of Topeka, Kansas, we are able to have the plates for these stamps ready for printing at a merely nominal cost. Just at this time they are particularly appropriate for propaganda not only of Esperanto, but of Peace as well. A stamp on the back of every letter sent out will speak for both these worthy causes.

The profit from their sale goes entirely to the Association and will help toward the production of more pretentious propaganda material. We hope that the first edition of 12,000 will not last us a month. See advertisement on inside back cover.

Students' Esperanto League

Perhaps not all members of the League realize that they are joint owners of a circulating library of about twenty-five Esperanto books, and may have the use of any one of these on payment of the postage both ways. Among the more important books are the Fundamenta Krestomatio, Deveno kaj Historio de Esperanto, La Faraono, La Interrompita Kanto, En Malliberejo, Kanto de Triumfanta Amo, Fabloj de La Fontaine, Kiel Plaças al Vi (As You Like It). The library is in the care of the President of the League, W. F. J. Manning, 56 Atlantic St., Portland, Me., who will forward any book on receipt of the required postage.

For every high school student or person who has been a student in a high school within five years, we have a word!

The Students' Esperanto League is now in the third year of its existence as an active student organization, an affiliated organization of the E.A.N.A. In the Convention at Chicago, last July, we asked for and were given an adult advisor from the parent association, in the person of Mr. Herbert Harris of Portland, Me. Mr. Harris has cooperated with the officers and

members, and the result of all has been that there is an increased interest in the League throughout the country. Now at the beginning of the new year we are anxious that our membership should show a greater increase over that of last year, and that we can begin the new year in good shape—ready for business. If you are at all interested it will be to our mutual advantage to hear from you. For further information, address:

Clyde R. Kennedy, Sec'y,
Students' Esperanto League,
Parsons, W. Va.

The Church Esperantist League

The first Annual Report of the League was issued last month. It states that satisfactory progress has been made but that the war must necessarily stop progress to a large

extent, in England, at least. After noting the death of the Rev. A. J. Edmonds, one of the first promoters of the movement, and giving statistics of membership, the Report goes on to outline the various activities of the year. Much useful work has been done by the various sub-committees, and, taking everything into consideration, the League may congratulate itself on a successful first year's work.

In regard to the American branch, progress has been necessarily slow. Nevertheless, some circularizing has been done, which will be continued during the winter. Members are reminded that the annual dues of 50 cents are now due for 1915, and should be sent as soon as possible to the undersigned.

Roger Goodland,
Sec. American Branch, C.E.L.
10 Dartmouth st., Boston.

END OF OFFICIAL PART

UN-NATURALIZED ENGLISH

The following extract from a letter received by Dr. Fessenden from a European correspondent, is indicative of the facility with which a continental European learns Esperanto in comparison with English. This correspondent writes Esperanto fluently and accurately, and for years the Doctor has enjoyed an interesting and valuable friendship with him. Following is his attempt at English:

Nov. 9, 1914.

My dear friend,

Please be not astonished that me, a fanatical esperantist, I am writing (very badly) in english instead of use our international langage "Esperanto." But you understand—we have a war time and all letters are censured, and it is better to write in a good known language. I have not written so long, but the eruption of european volcano * * * I am called to fulfil my war duty as a pharmacist. I left my office and family in * * * and now I work in a farmacy of the great war hospital in the capital of * * * How long I shall remain at my new office I can not forsee, but I do not hope to receive my liberty again sooner as in a year.

Now I am interested to make an acquaintance of fabrication of mineral

waters and especially of "soda water." The last product is a national drink of your fatherland. I think therefore your compatriots understand to prepare them in very modern manner and posses good engines for this purpose. I shall be very obliged to you for the information of a good work (of english literatur) in this matter and I beg you very much to ask the manufacturers of engines for "soda water" to send me theirs catalogues as soon as possible, because I am finding a man, which intend to found a great manufactory with soda water and I shall receive a place of director there.

I send you in advance my heartfelt thanks for your kindness and I beg do no forget that exist on the earth,
Yours truly

Pensoj

Estas mizera preteksto por malvirto, certigi, ke ie ekzistas alia malvirto pli malbona.

The Outlook

Estas granda malfeliĉo, ne havi religion; sed pli granda, havi religion, kiu blindigas la adeptojn por siaj eraroj, surdigas ilin por la vero kaj dormigas la normajn sentojn de la homa koro.

The Christian Advocate.
Trad. Herbert M. Scott.

BOOK REVIEWS

TRA LA JARO, 50 cents, cloth. One of the sure signs of the growing success of Esperanto is the number of excellent text-books which appear from time to time, for all of which there is a more or less steady demand. Each has its particular field to which it is best adapted and in the appearance of **Tra la Jaro** a new and important field is covered.

The work is entirely in Esperanto and equally adapted for instruction in the classes of any nationality, or in classes of mixed nationality, made up of persons who are practically unfamiliar with the tongues of each other or the teacher.

Instruction is given by the direct method and the book contains a series of progressive lessons, based on the four seasons of the year. It contains four pictures, one for each season, filled with figures and objects round which the lessons hinge. Esperanto is used in the class-room from the beginning and the lessons are so arranged that the pupil begins to use the language from the very start and before he is aware of it is using it with facility, and even fluency.

The Esperanto is "laŭ fundamenta" and the author avoids the making of

rules to fit her idea of what the grammar should be. It is remarkably free from the stereotyped sentence which from beginning to end shrieks forth the fact that it is a "horrible example". The text is full of interest and general instruction as well as Esperanto. There is sufficient grammar to provide a good working knowledge of Esperanto and aside from illustrative text there is a choice collection of classic Esperanto, both prose and poetry.

For the teacher who **knows** Esperanto this is an ideal text-book and by its proper use more rapid progress may be made in the class room than by any national text-book which it has yet been the good fortune of the reviewer to inspect.

His personal opinion is backed by the actual experience of the teachers in two of the largest Esperanto societies in the country who have now been using this book for some six weeks or more and report the most rapid progress which has ever been made in any of their classes.

If you **know** Esperanto yourself you cannot fail to teach it easily and rapidly to your class by means of **Tra la Jaro**.

LETERO EL LA BATALKAMPO

Nia samideano, S-ro Temer, kiu partoprenis en granda batalo kun Aŭstrianoj, sendis al mi jenan tre interesan leteron koncerne Esperanton:

"* * Kaj nun pri Esperanto? Vi, kara amiko, certe miros dirante: 'Ĉu oni povas ankoraŭ dum tiaj travivaĵoj pensi pri Esperanto?' Jes, sinjoro, mi tute ne pensis kaj ne povis pensi pri Esperanto post tiaj danĝeraj momentoj, sed la okazintaĵoj pri Esperanto kiujn mi travivis, faris sur min tian grandan impreson, ke mi nun ne

povas min deteni kaj ne skribi al vi pri tio, kion mi tute ne atendis. Estis vespero, malbona malseka vetero... jam estis la dua tago kiam ni estis en la remparoj kaj atendis la malamikon... sur la kampo regis morta silento, tia, ke oni povus aŭdi la zumadon de muŝoj... De tempo al tempo aŭdiĝas mallaŭta vorto, kiun unu ekdiras al la alia... trakuras malvarma frosto tra miaj vejnoj kaj denove regas morta silento... Subite mi aŭdas, unu demandas la alian Esperante: 'Kioma horo

estas?' — Mi ne kredis al miaj oreloj, ...ĉu mi ne songas? Mi demandis min, ĉu efektive mi aŭdis Esperantan frazon? Mi streĉas miajn orelojn, returnas mian kapon kaj vidas: unu fikse rigardas la horloĝon, kiu estas alligita al la mano, kaj penas konjekti en la mallumo, kioma estas la horo... Fine, mi aŭdas respondon: 'Estas la deka... ankoraŭ frue...' Jes, mi pensas, tio ĉi estas pura Esperanto, oni devas ekparoli: 'Sinjoroj, sinjoroj!' mi vokas, sed oni ne respondas. Mi rimarkas, ke miaj vortoj konsternas la Esperanto-parolantojn, kaj mi denove vokas:

'Sinjoroj samideanoj!'

'Al via servo, estimata samideano' — mi ricevas respondon.

'Bonvolu, sinjoro, en mian salonon!' — aŭdiĝas alia voĉo el la dua remparo. Kaj la afero fariĝis klara. Unu estas armena Esperantisto el Kaŭkazo, kaj la dua estas rusa samideano el Radoma gubernio. De l'komenco ili ambaŭ kune servas, kaj ĝis nun ili ne disiĝis... sur la vojo al la batalkampo ili renkontis en diversaj urboj samideanojn, kiuj afable akceptis ilin. La armeno estas babilema kaj saĝa fraŭlo — superŝutas min per spritaĵoj — rakontas al mi, ke eĉ en nia roto estas kvin samideanoj, tri poloj, ruso kaj armeno — kaj mi estas la sesa. Mi devas konfesi, kara amiko, ke pro tio mia humoro fariĝis pli gaja — mi forgesis pri la malvarmo, pri la malsato, kaj mi vole-nevole ridis aŭskultante la anekdotojn de l'armeno. Ni parolis pri la milito, pri Belgujo kaj ĝiaj herooj, kiuj batalas por la vero, pri la krizo de l'mondo kaj pri ĉio, kvazaŭ la danĝero ne pendus super ni, — bedaŭrinde, tiu tempo ne longe daŭris. Estis ordonite, ke ni fortikiĝu, ni tuj fariĝis pretaj kaj atendis la lastan ordonon. Ni adiaŭis unu kun la alia.

Jen aŭdiĝas la unua pafo, kies voĉo kvazaŭ ĉo reflektiĝas en la malproksima horizonto, — aŭdiĝas la dua, tria pafo, ekkrakas la kanonado, kaj la kugloj kiel hajlo kaj kvazaŭ amaso da furiozaj abelaroj flugas super niaj kapoj kun surdiga zumado. Estis danĝere pli alten levi la kapon, — mi volis reŝargi la paŝilon, sed kuglo trafis mian ŝultron, — mi perdis la konscion. Kio okazis dum tiu tempo, pri tio mi ne scias, sed kiam mi rekonsciiĝis, mi eksciis, ke mi troviĝas inter flegistoj de l'malamiko, — mi, kaj ankoraŭ kelke da niaj soldatoj. Oni alveturigis nin en iun urbeton. Estis jam tago kiam ni, akompanataj de eskorto, en-

iris en korton, en kiu estis multe da Aŭstria soldatoj. El la domo eliris iu estro, kaj demandis pri niaj nomoj. Poste oni donis al ni manĝon. La soldatoj, inter kiuj estis hungaroj, aŭstrianoj kaj ukrainanoj ĉirkaŭis kaj rigardis nin 'kun granda intereso.' Komenciĝis komuna ridado kaj mokado, — unu volas superi la alian per mokajoj — kaj la ridado estas senfina. Malantaŭ mi staras du ukrainanoj kaj inter si parolas sialingve.

Aparte mi turnis mian atenton al unu hungara soldato, kiu senmove staris kaj fikse rigardis min. De tempo al tempo li enpensiĝis, sulkigis la frunton, kvazaŭ li volus ion rememori. Lia rigardo forte ĝenis min, kaj mi ne sciis, kion li volis de mi. Jen, li faris geston kvazaŭ li volus aliri al mi, sed li ne aliris. Tiam eliris la estro, min oni enkondukis en hospitalon, kiu estis en la sama korto, la aliajn kaptitojn oni forkondukis ien. Je la morgaŭa tago eniras al mi soldato — la sama soldato, kiu ne ĉesis hieraŭ rigardi min — mi konfuziĝis, sed li ekridetas kaj diras 'Esperantisto? Ĉu vi ne estas S-ro Temer?' Tio ĉi ankoraŭ pli multe konfuzis min. Kaj mi diris: 'Jes, sinjoro, sed kiel vi scias?' 'Tute simple' li respondas, 'mi estas esperantisto, Adolf Arkovy el Budapeŝto, la frato de Paŭlino, kun kiu vi korespondas; mi vidis, ĉe ŝi, vian fotografajon kaj nur kun granda peno mi rekonis vin!' Nu, kara amiko, prezentu al vi mian ĝojon! Ni eksterordinare gaje pasigis la tempon, kvankam mi estis 'kaptito'. Sed post kelke da tagoj fariĝis bruo. Oni ĉion komencis elveturigi el la korto kaj el la ĉirkaŭaĵo. Mi eksciis, ke nian hospitalon oni ankaŭ translokiĝos, kaj efektive, nia hospitalo febre komencis pretiĝi por forveturi, sed estas jam tro malfrue, ĉar feliĉe la rusa armeo venis. Min kaj la ceterajn vunditojn oni resendis en Rusujon. Skribante ĉi tiun leteron, mi eĉ nun ne povas kredi, ke mi efektive tion travivis, kaj ĉio sonas kiel fabelo en miaj oreloj!"

La milito, kiel al la aliaj aferoj, same al la Esperanta afero — multe malhelpas, sed samtempe ĝi evidente montras la gravan rolon de lingvo internacia.

I. Muĉnik, en
"La Ondo de Esperanto."

Kiaspeca gemo estas predikanto?
Diamanto (di-amanto)

Ho Ho

LA LASTA KLASO

DAUDET

Tiun matenon mi tre malfrue iris al la lernejo kaj forte timis esti riproĉata, tiom pli ke S-ro Hamel diris al ni, ke li enketos nin pri la participoj—pri kio mi sciis eĉ ne unu vorton. Dum momento mi ekpensis lasi la klason kaj fari mian volon trans la kampojn.

La vetero estis tiel varmega, tiel serena!

Oni aŭdis la merlojn fajfi rande de l'arbaro kaj en la herbejo Rippert, malantaŭ la seĝejo, la prusojn, kiuj ekzercas sin. Ĉio tio tentis min multe pli ol la regulo pri la participoj; tamen mi povis rezisti kaj kuris tre rapide lernejen.

Pasante antaŭ la vilaĝdomo, mi vidis, ke publiko haltis apud la malgranda afiŝtabulo. Jam de du jaroj de tie ni eksciis ĉiujn malbonajn novaĵojn, la batalojn perditajn, la rekviziciojn, la ordenojn de la militestraro; kaj mi pensis, senhalte:

“Kio ankoraŭ?”

Poste, dum mi kurtransiris la placon, la forĝisto Wachter, kiu estis tie kun sia novico, legante la afiŝon, kriis al mi:

“Ne tiel rapide, mia malgrandulo; vi ĉiuokaze alvenos sufiĉe frue vian lernejon!”

Mi kredis, ke li mokas min, kaj mi eniris tute senŝpire la korteton de S-ro Hamel.

Ordinare, je komenco de la klaso, estis granda bruoj, kiun oni aŭdis ĝis sur la strato—pupitroj malfermataj, fermataj, lecionoj ripetataj de ĉiuj kune, ŝtopinte al si la orelojn por pli bone lerni, kaj la peza liniilo de l'majstro, kiu frapis sur la tablojn:

“Iom silente!”

Mi kalkulis je ĉio tio por atingi mian benkon nevidate; sed ĝuste tiun tagon regis plena trankvilo, kvazaŭ dimanĉmatene. Tra la malfermita fenestro mi vidis miajn kamaradojn jam en siaj lokoj kaj S-ron Hamel, kiu pasas kaj repasas kun la terura liniilo sub la brako. Necesis malfermi la pordon kaj eniri meze de tiu granda kvieto. Figuru la vi, kiel mi ruĝiĝis, kiom mi timis!

Nu, eraro. S-ro Hamel rigardis min senkolere kaj diris al mi tre milde:

“Iru rapide vian lokon, malgranda Frantz; ni estis komencontaj sen vi.”

Mi transpasis la benkon kaj sidigis min tuj ĉe mia pupitro. Nur tiam,

iom retranskviligit, mi rimarkis, ke mia majstro portas sian belan verdan redingoton, sian delikatan plektoveŝton kaj la vertoĉapon el brodita nigra silko, kiun li vestis nur en tagoj de inspektado aŭ de premi-disdonado. Cetere, la tuta klaso havis mienon iom eksterordinaran, solenan. Sed kio surprizis min la plej forte estis vidi en la fono de la ĉambro, sur la benkoj, kiuj restis kutime malplenaj, la mostojn de la vilaĝo sidantajn, silentajn kiel ni—maljunan Hauser kun sia triangula ĉapelo, la eks-vilaĝestron, la eks-leteriston kaj aliajn personojn. Tiu tuta publiko ŝajnis malgaja; kaj Hauser alportis malnovan alfabetumon kun foruzitaj randoj, kiun li tenis larĝe malfermita sur la genuoj, fiksrigardante per siaj grandaj okulvitroj ĝiajn paĝojn.

Dum mi miris pri ĉio tio, S-ro Hamel troniĝis sur sian katedron kaj, per la sama milda kaj serioza voĉo, per kiu li akceptis min, diris al ni:

“Infanoj, jen la lasta fojo, ke mi gvidas al vi la klason. Ordono venis el Berlin instrui jam nur la germanan lingvon en la lernejoj de Alsace kaj Lorraine.... La nova majstro alvenos morgaŭ. Hodiaŭ estas via lasta leciono de franca lingvo. Mi petas vin esti tre atentaj.”

Tiuj kelkaj vortoj tute konsternis min. Ah! la mizeruloj, jen kion ili afiŝis ĉe la vilaĝdomo.

Mia lasta leciono de franca lingvo!

Kaj mi, mi sciis apenaŭ skribi! Mi do neniam lernos! Necesos do resti sur la loko! Kiom mi nun revolvis la perditan tempon, la klasojn lasitajn por serĉi nestojn aŭ glitkuri sur la Saar! Miaj libroj, kiujn antaŭ ne longe mi trovis tiel enuigaj, tiel pezaj por porti, mia gramatiko, mia sankta historio, ŝajnis al mi malnovaj amikoj, de kiuj mi tre dolore disiĝos. Same pri S-ro Hamel. La ideo, ke li estas forironta, ke mi ne vidos lin plu, igis min forgesi la punojn, la batojn de l'liniilo.

“Kompatinda homo!”

Estis en honoro de tiu lasta klaso, ke li surmetis la belajn dimanĉoveŝtojn, kaj nun mi komprenis, kial la maljunuloj de l'vilaĝo venis sidigi sin en la fono de la ĉambro. Tio ŝajnis diri, ke ili bedaŭras, ke ili ne venis pli ofte al tiu lernejo. Ĝi estis

ankaŭ ia maniero danki nian majstron pro la kvardek jaroj de bona servado kaj fari sian devon al la patrujo, kiu foriras.

Ĝis tie mi progresis en miaj pripensoj, kiam mi aŭdis, ke oni vokas mian nomon. Estis mia vico reciti. Kiom mi estus doninta por povi deklami en plena longo tiun faman regulon pri la participoj, tre laŭte, tre klare, sen eraro; sed mi konfuziĝis ĉe l'unuaj vortoj kaj restis staranta, balancante min ĉe mia benko, sen kuraĝo levi la kapon. Mi aŭdis S-ron Hamel diri al mi:

"Mi ne riproĉos vin malgranda Frantz, vi nepre estas sufiĉe punata. Jen la fakto: Ĉiun tagon oni diras al si: 'Bah! Mi havas multe da tempo. Mi lernos morgaŭ.' Kaj nun vi vidas, kio okazas.....Ah! Jen estis la granda malbono de nia Alsace — ĉiam prokrasti sian lernon ĝis morgaŭ. Nun la malamiko prave diras al ni: 'Kiel! Vi pretendas esti francoj, kaj vi scias nek paroli nek skribi vian lingvon!....' En ĉio ĉi, malgranda Frantz, ne vi estas la plej kulpa. Ni ĉiuj devas fari al ni bonan parton de la mallaŭdoj.

"Viaj gepatroj ne sufiĉe zorgis pri via instruigo. Ili multe preferis sendi vin labori sur la grundo aŭ en la ŝpinejoj, por havi kelkajn pli da groŝoj. Mi mem, ĉu mi estas tute neriproĉinda? Ĉu mi ja ne ofte igis vin akvi mian ĝardenon anstataŭ labori? Kaj kiam mi volis iri kapti trutojn, ĉu mi skrupulis doni al vi libertempon?"

Poste, de unu temo al alia, S-ro Hamel komencis paroli al ni pri la lingvo franca, dirante, ke tio estas la plej bela lingvo en la mondo, la plej klara, la plej perfekta, ke ni devas gardi ĝin ĉe ni kaj neniam forgesi, ĉar kiam popolo sklaviĝas, dum ili tenas bone sian lingvon, estas kvazaŭ ili tenus la ŝlosilon de sia karcero. Tiam li prenis gramatikon kaj legis al ni nian lecionon. Mi ekmiris, vidante, kiel mi komprenis. Ĉio, kion li diris al ni, ŝajnis tre kaj tre facila. Mi kredas ankaŭ, ke mi neniam tiel bone aŭskultis kaj ke li siaparte neniam uzis tiom da pacienco ĉe siaj klarigoj. Oni estus dirinta, ke antaŭ ol foriri la kompatinda volas doni al ni tutan sian sciaron, ĝin enigi al ni en la kapojn per unu frapo.

Post fino de l'leciono, ni pasis al la skribado. Por tiu tago S-ro Hamel estis preparinta por ni modelfoliojn tute novajn, sur kiuj estis skribitaj

en bela ronda maniero: **Francujo, Alsace, Francujo, Alsace.** Tio formis kvazaŭ malgrandajn flagojn, kiuj paradis antaŭ la klaso, pendante de la vergo de niaj pupitroj. Estis notinde, kiel ĉiu sin aplikis, kaj kiel silente! Oni aŭdis nur la knaradon de la plumoj sur la papero. Unu momenton eniris majskaraboj; sed neniu atentis ilin, eĉ ne la etuloj, kiuj aplikis sin desegni siajn strekojn kun koro kaj konscienco, kvazaŭ tio ankaŭ estus franca lingvo.... Sur la tegmento de la lernejo kolomboj kveris tute mal-laŭte, kaj mi diris, aŭskultante ilin:

"Ĉu oni ne intencas devigi ankaŭ ilin kanti germane?"

De tempo al tempo kiam mi levis la okulojn de sur mia paĝo, mi vidis S-ron Hamel senmovan sur sia katedro kaj fiksrigardantan la objektojn ĉirkaŭ si, kvazaŭ li volus forporti spirite tutan sian lernodometon... Pensu! Jam de kvardek jaroj li estis tie samloke, kun sia korto antaŭ si kaj sia klaso tute simila. Nur la benkoj, la pupitroj iĝis poluritaj, frotitaj per uzado; la juĝlandarboj de la korto grandiĝis kaj la lupolujo, kiun li plantis propramane, girlandis nun la fenestrojn ĝis la tegmento. Kia korrompo nepre estis por la kompatinda lasi ĉion ĉi kaj aŭdi la fratinon, kiu al- kaj remarŝis en la ĉambro supre, pakante iliajn kofrojn! Ĉar ili devis foriri morgaŭ, forlasi la landon por ĉiam.

Tamen, li kuraĝis instruadi ĝisfine. Post la skribado ni havis la lecionon de historio; sekvante tion la etuloj kantparolis la **ba be bi bo bu.** Jen fono de l'ĉambro la maljuna Hauser estis metinta la okulvitrojn kaj, tenante la alfabetumon per ambaŭ manoj, li silabis la literojn kun ili. Oni vidis ke ankaŭ li aplikas sin; lia voĉo tremis de emocio, kaj estis tiel komike aŭdi lin, ke ni ĉiuj deziris ridi kaj plori. Ah! Mi memoros tiun lastan klason....

Subite la preĝeja horloĝo sonis tagmezon, poste Anĝeluson. Sammomente la trumpetoj de la prusoj, kiuj revenis de l'ekzercado, sonoris sub niaj fenestroj.... S-ro Hamel levis sin tute pala, de sur la katedro. Neniam li ŝajnis al mi tiel granda.

"Amikoj," li diris, "miaj amikoj, mi.... mi...."

Sed io sufokis lin. Li ne povis fini sian frazon.

Tiam li turnis sin al la nigra tabulo, prenis pecon da kreto kaj, premante per ĉiuj fortoj, li skribis tiel vaste,

kiel li povis:

"Vivu Francujo!"

Poste li restis tie, kun la kapo apogita al la muro kaj, ne parolante, per

la mano li signifaris al ni:

"Ĉio finis....foriru."

El franca lingvo,
tradukis Herbert M. Scott.

PERESPERANTA VOJAĜO

Antaŭ du monatoj mi faris vojaĝon dum kiu Esperanto kaj la servoj de U.E.A. multe utilis al mi, kaj samtempe tre agrabligis mian restadon en la ĉefaj uboj vizitataj.

Mi foriris el Laval (okcidenta parto de Francujo), la 23an de Julio, pasinta tra Parizo kaj Belgujo, kaj mi alvenis Berlinon la 25an posttagmeze. Tie la delegito de U.E.A., S-ro Wengler, tre afable intencas renkonti min ĉe la stacidomo; bedaŭrinde ni ne interrenkontiĝis; sed apenaŭ mi estis en la Hotelo kiam S-ro Wengler telefonis al mi anoncanta sian alvenon. Ni pasigis tre agrablan vesperon babilante kune kun alia samideano S-ro Zavjajlov, delegito el Ufa, en Rusujo, ĉe la Ural montoj.

La sekvantan tagon S-ro Wengler kondukis nin en la ĉirkaŭaĵon de Berlino, al Wansee, kaj ni ĝuis tre agrablan ekskurson vaporsipe sur la belaj lagoj kiuj kuŝas inter Potsdam kaj Berlino; kiel veraj amikoj ni interbabilis sidante ĉe la bordo de la lago, kaj post ĉarma piedpromenado en la arbaro malfrue revenis al Berlino por vespermanĝi kune ĝis nia disiĝo. La rusa samideano kaj mi tre vigle esprimis nian dankemecon al S-ro Wengler kiu evidente trograndigis sian devon kiel delegito de U.E.A.

Saman akcepton mi trovis en Krakow (Polujo).

Unue, mi ne povis vidi la delegiton tre multe okupatan pro la pretigo de la karavano al la deka kongreso en Parizo; dudek el niaj Krakovanaĵ amikoj intencis ĉeesti la dekan, sed pro la mobilizado en Aŭstrio oni ne permesas al ili foriri al Parizo.

Tio estas terura bato al ĉiuj; ili diris al mi, kun larmoj: "Vidi Fran-

cujon, vidi Parizon estis la revo de nia vivo; kaj nun la revo falis!"

Mi multe timis ke la mobilizado, (kaŭze de la milito inter Serbujo kaj Aŭstrio) ankaŭ min devigu resti en Krakow: sciante nek la germanan lingvon, nek la polan, mi troviĝis en tre grava embaraso por peti sciigojn; feliĉe por mi unu el la Polaj samideanoj malgraŭ la malfrua horo bonvolis akompani min al la stacidomo tiam plenplena da popolamaso pro la en-vagonigo de militistoj kaj petis la deziratan sciigon; mi povis foriri sed tiu estis la lasta vagonaro.

Kia estus estinta mia sorto se mi ne estus min turninta al kompatemaj samideanoj! Resti sola, eble malliberulo, en lando kiu mobilizadas!

Mi do dank' al la ĝentilaj Krakovanaĵ Esperantistoj, povis forlasi Aŭstrion por Munhenon (Bavarujo). Tie tre afable invitata al Esperanta Festo, pro la jubileo de S-ro Meier Esperantisto de 25 jaroj, mi renkontis en ĝi krom multaj Munhenaj samideanoj unu Anglon, unu Polon, unu Ruson kaj unu Hungaron; mi estis la sola Franco. Post paroladoj kaj koncerto ĉiu fremdulo diris kelkajn vortojn. Mi klarigis miajn korajn sentojn rememorante la respondon de iu Anglo kiu intencis iri en Rusujon kaj pro tio eklernis Esperanton; oni mokis lin dirante ke en Rusujo li trovos milojn da homoj parolantaj angle kaj nur eble cent kiuj komprenos Esperanton. "Ĝuste vere," li respondis, "sed la mil angle parolantaj estos al mi mil nekonatuloj dum la cent Esperantistoj estos cent veraj amikoj."

Tia remarko estas la certa konkludo de mia vojaĝo.

Petro Turquet,
Laval, Francujo.

Medicina studento demandis faman doktoron:

"Por kio vi operaciis tiun viron?"

"Ducent dolaroj."

"Jes, tion mi scias," diris la studento, "sed mi deziras scii kion li havis?"

"Ducent dolarojn," ree respondis la doktoro.

Trad. K. K. K.

Kiu nutras sin je espero ofte mortas pro malsato.

Aĉetu nebezonaĵojn kaj baldaŭ vi vendos necesajojn.

Tradukis Anna Fuchs,
Washington, D.C.

ORDER BLANK

The American Esperantist Co., Inc., West Newton, Mass.

Please send me at once, to above address, the books, etc., checked below, for which I enclose the sum of \$.....

Name .....

Address .....

.....

Year's subscription to the monthly magazine, AMERIKA ESPERANTISTO, \$1.00	
AMERICAN ESPERANTO BOOK, cloth binding, with vocabularies, \$1.00 postpaid	
COMPLETE GRAMMAR OF ESPERANTO (Kellerman), with vocabularies, \$1.25 postpaid	
Combination of one year's subscription to AMERIKA ESPERANTISTO with cloth bound copy of the AMERICAN ESPERANTO BOOK, \$1.50	
Combination of one year's subscription to AMERIKA ESPERANTISTO with copy of COMPLETE GRAMMAR OF ESPERANTO, \$2.00	

APPLICATION FOR MEMBERSHIP

Fill out this application legibly and mail to Dr. C. H. Fessenden, General Secretary, The Esperanto Association of North America, Newton Centre, Mass.

I hereby apply for membership in The Esperanto Association of North America, and indicate by placing X in the column at the right the extent to which I will be able to cooperate in the work of said Association.

Name .....

Address .....

.....

Active Membership, 50 cents enclosed	
Special Membership, \$2.50 enclosed	
Sustaining Membership, \$10.00 enclosed	
Life Membership, \$100.00 enclosed	
I am eligible for membership in the Students Esperanto League	
I shall be glad to assist in the work of propaganda, and wish you to notify the nearest propaganda leader of the Association	
The following information is requested but not obligatory	
Age Occupation Birthplace	
If of any linguistic division, as German-American, Bohemian- American, etc., please state here:	

Foreign Magazines

The demand for these is rapidly exceeding the supply. We can offer you the LAST issues of all foreign magazines, in bundles,

SIX COPIES 40 cents

TWELVE COPIES 75 cents

NO TWO ALIKE!

AMERICAN ESPERANTIST CO.

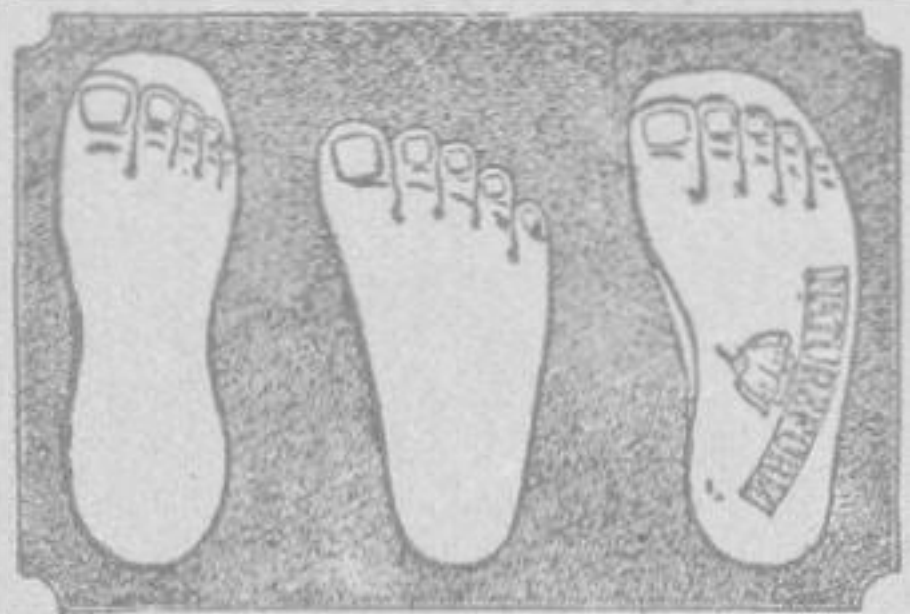
"WHEN THE WANDERLUST HAS SEIZED YOU"

The Song hit of Esperantujo!
(Schuyler-Miles)

POPULAR, CATCHY, TUNEFUL
A Propaganda Instrument as Entertaining as it is Valuable

35 c

THE
AMERICAN ESPERANTIST CO.
Incorporated
West Newton, Mass.

Botoj, Ŝuoj, Sandaloj, Pantofloj,
Kaŭĉukaj Ŝuoj, Ŝtrumpoj. Ĉiuj
eksklusive laŭ la tipo
'Naturformo.'

HOLDEN FRATOJ,
3, Harewood Place,
Oxford St., London, W.

Katalogoj Senpage.

CORRESPONDENCE CARDS

An Esperanto correspondence postcard combining every-day usefulness with every-day propaganda.

A 3½ x 5½ "Poŝtkarto" with

Esperanto Seal in Corner
4 for 5c 25 for 25c

THE
AMERICAN ESPERANTIST CO.
Incorporated
West Newton, Mass.

Watch Fobs

A beautiful Esperanto seal in colors, with strong, brown leather strap.
A few left — while they last —

25 cents

AMERICAN ESPERANTIST CO.

DEZIRAS KORESPONDI

One insertion: 10 cents; four insertions: 25 cents. Announcement consists only of name and full address.

Unufoja anonco: 20 sd.; kvarfoje 50 sd.
Anonco konsistas nur el nomo kaj plena adreso.

James B. Rezny, arhitekturisto, 29 So. La Salle St., Chicago, Ill., pri arhitekturo kaj arto. 5

S-ro H. Scovell, 910 Main St., Galena, Kansas. 4

LA ESPERO

Words and music of the Esperanto National Anthem, according to the well-known and popular air of De Menil.

25 copies for 25c

100 copies for 50c

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., INC.
West Newton, Mass.

Unu el la
“Acadian” kreitaĵoj de
Thomas Nelson Page

povas “kaŭzi ke violono kaj
ridu kaj ploru.”

Cu vi vere scias ke vi povas
kaŭzi ke “Emerson” automate ludata fortepiano
kaj ridu kaj ploru? Ĝi kondukos vin al la
altaĵoj per la tondrosimilaj komponaĵoj de la
famaj muzikverkistoj, kaj ĝi enlulos vin en tutan
ripon per la plej simplaj, la plej dolcaj
melodioj. Estas nenio nuanco de melodio kiun
ĝi ne povas produkti.

Ne estas necese ke vi estu boninstruita muzikisto.
Vi nur bezonas ami la muzikon kaj tre facile vi povas
eklerni por doni al ĝi tian interpretadon kiel vi volas—se
vi posedas la “Emerson” automate ludatan fortepianon.

Vendistoj en ĉefaj urboj kaj urbetoj.

Petu katalogon.

Emerson Piano Company

Fondita 1849

Boston, Massachusetts